

Izstop iz deželnega zbora.

Zadnjič smo na tem mestu priobčili izjavo naših vrlih gospodov deželnih poslancev do svojih volilcev. Ali zdi se nam potrebno, da tudi dobesedno objavimo ono izjavo, s katero so naši poslanci v deželnem zboru naznanili svoj izstop. Naj iz te izjave volilci in sploh vsi štajarski Slovenci vidijo, kako previdno in možato so postopali naši deželni zastopniki. Naj pa se ta izjava hrani za pozne rodove, ki se bodo čudom čudili, kako so se l. 1895. štajarski Slovenci proglasili v dež. zboru brezpravnim, da-si že blizu 28 let imamo v Avstriji državne osnovne postavbe, zlasti § 19 onih postavb. In kakor mi sedaj, tako bodo tudi naši potomci rekali: Slava tem dičnim poslaneem slovenskega Štajarja!

Izjava, katero je začetkom seje dne 8. febr. t. l. prebral v deželnem zboru gospod dr. Radaj v imenu slov. poslancev, glasi se tako-le:

Uvažuje, da ima predlog, kateri je deželnozborska večina stavila koncem seje štajarskega deželnega zbora dne 7. februarja t. l., namen, preprečiti ustanovitev učenega zavoda za slovensko prebivalstvo na Štajarskem, da-si se ima ustanoviti na državne in ne deželne stroške in da-si bi se s tem nemškim sodeželanom nič ne vzelo;

uvažuje nadalje, da se s tem predlogom protestuje principijelno sploh zoper vsakeršno napravo, s katero bi se ugodilo kulturnim potrebam slovenskega prebivalstva in zadostilo pedagogskim ozirom, in da torej predlog nasprotuje državnim osnovnim zakonom;

uvažuje, da se prizadevanje slovenskega prebivalstva, dobiti učni zavod, na žaliv način predstavlja zgolj kot agitacijsko sredstvo in se Slovenci v narodnem oziru sploh proglašajo za povsem brezpravne;

uvažuje, da je predlog podpisala cela nemškoliberalna deželnozborska večina, na čelu jej gospod deželni glavar, ki je vendar imenovan za celo štajarsko deželo in ne samo za nje nemški del, in se torej v tem predlogu izražena narodna preširnost, nestrpnost in sovraštvo proti Slovincem manifestuje (kaže) kot mišljenje deželnozborske večine;

uvažuje konečno, da je upoštevanje katerih koli še tako opravičenih narodnih zahtev Slovencev v tem dež. zboru povsem izključeno;

smatramo zastopniki slovenskega prebivalstva vsako nadaljnjo udeležbo pri razpravah tega dež. zbora za neplodno in brezuspešno in nezdružljivo s častjo slovenskega naroda, ter izjavljamo zategadelj, da ne moremo več sodelovati v dež. zboru.

V Gradcu, 8. februarja 1895.

Dr. Ivan Dečko, Jerman, dr. Fran Jurtela, dr. I. E. Lipold, dr. Fran Radaj, Robič, dr. Jos. Sernee, Vošnjak.

Shod katol. političnega društva na Slatini.

Shod katoliško-političnega društva na Slatini dne 17. svečana je bil izredno dobro obiskovan. Deželni poslanec g. dr. Fr. Jurtela poročal je o žalostnem sedanjem političnem položaju ter opravičeval svoj in svojih gg. tovarišev izhod iz dež. zbornice. Iz njegovega govora smo na lastno žalost sprevideli, da nam liberalni in nacionalni Nemci na Štajarskem niso pravični in tudi pravični biti nočejo, ker smo jim na potu. Kaj pa da, da se jim uresniči njih velikonemška, protiaustrijska misel, da si pridobé pot do Adrije, morajo nas ponemčiti! Od tod gorostasne krivice, katere moramo trpeti od njih v narodnem in kulturnem obziru. Naš narodni program je bil do zdaj tako skromen, le drobtinice

hočemo raz bogato obloženo mizo, kateroasedajo drugi avstrijski narodi, pa tudi te se nam kratijo.

Ne ostaja nam drugega, kakor z vso odločnostjo zana prejšnj stopiti v boj zoper nemško liberalno in nacionalno stranko ter z vso odločnostjo zahtevati narodno ravnopravnost na podlagi temeljnih avstrijskih zakonov. Povzeti moramo zopet stari slovenski program in zahtevati po tem programu pred vsem ravnopravnost ljudske šole na podlagi materinega jezika. Tudi obrtne šole morajo biti slovenske, kakor tudi srednje, in zadnje v vseh razredih tako urejene, da se bo naši mladini moglo popolnoma priučiti obeh deželnih jezikov.

Pri vseh uradih zahtevamo ravnopravnost in uradovanje v materinem jeziku. Administrativno naj se Štajarsko razdeli po vzgledu Tirolskega in Češkega. Mi ne želimo raztrgati štajarske dežele, ampak v okviru sedanjega štajarskega kronovine hočemo, da se osnujejo posebni administrativni odseki in odbori za Spodnje-Štajarsko: Da se pa ta program kedaj izvede, k temu treba, da smo edini. —

Vse točke narodnega programa so se odobraval, g. dež. poslanec dr. Fr. Jurtela in njegovim gg. tovarišem se je izreklo popolno zaupanje in z navdušenjem sprejela se je sledeča resolucija:

»Slovenski volilci, zbrani na shodu katoliškega političnega društva pri Sv. Križu pri Slatini, upiraje se na današnje poročilo svojega poslanca g. dr. Fr. Jurtela in oklic vseh slovenskih poslancev štajarskih dto. Gradec 8. febr. 1895 odobravajo popolnoma izstop teh poslancev iz deželnega zbora; izjavljajo, da je bil to edino primeren odgovor na provokatorično, ves slovenski narod žaleče postopanje nemško-nacionalne liberalne večine deželnega zbora; pričakujejo, da slovenski poslanci ne odnehajo, marveč da nadaljujejo z vsemi silami in vso odločnostjo borbo za enakopravnost in jednako veljavnost Slovencev, ter slovesno obljubijo, da jih bodo povsod in vselej neomahljivo podpirali po geslu: vse za vero, dom, cesarja!«

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Umetno se nam zdi, da tukaj omenimo Kosarjevo »Dogodivščino sv. vere«, tiskano v »Ponovilu za nedeljske šole«. ¹⁾ Ta zgodovina se je učila po vseh slovenskih nedeljskih šolah kakih dvanajst let, in bi po volji pisateljevi naj utrjevala v srcih slovenske mladosti versko prepričanje, »da je namreč izmed vseh vér prava le ena edina, v katerej smo mi tako srečni, rojeni biti in živeti, katero je Jezus Kristus iz nebes prinesel in jo sv. katoliška cerkev uči«.

Bistro oko špirituala Kosarja je tudi zapazilo precej vsako nevarnost, v kateri bi vera rojakov utegnila škodo trpeti. Ko je l. 1848. v Avstriji liberalizem po težkem porodu zagledal luč sveta, in ko se je za časa »mestjanskega« ministerstva vspel celo na vladni stol, pretila je pač marsikatera nevarnost Kristusovi cerkvi in torej tudi slovenskim njenim vernim otrokom. Glavni namen liberalizma bil je namreč vedno in bo: razkristjaniti države ter tako spodnašati trdna tla pravstvenemu in socialnemu redu. In ko je liberalizem postal možat in je roditi začel, porodil je brezversko šolo in svoboden tisk, in je potem posegel v svetišče krščanske družine

¹⁾ V Beču 1854. Troškom c. kr. administracije za razprodajo šolskih knjig, v Janezevih ulicah.